

EL

GASTRONOMIA ■

Alguns trucs i consells per preparar un 'mojito' perfecte per a aquests dies d'estiu

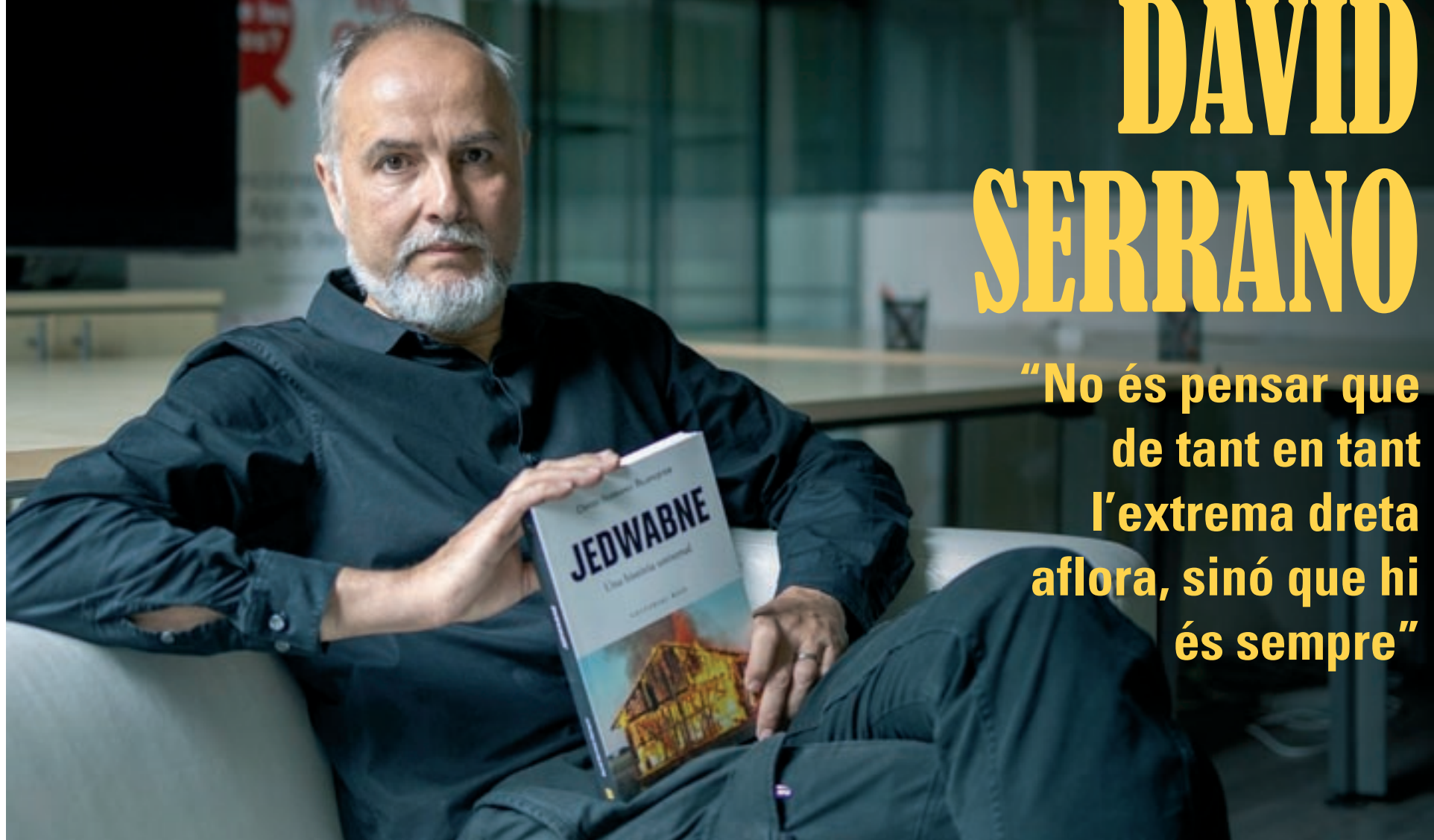
MÚSICA ■

Núria López, Agustí Busom i Quico El Cèlio, entre les novetats discogràfiques

MAGAZÍN

Núm. 286

Divendres, 21 de juliol de 2023

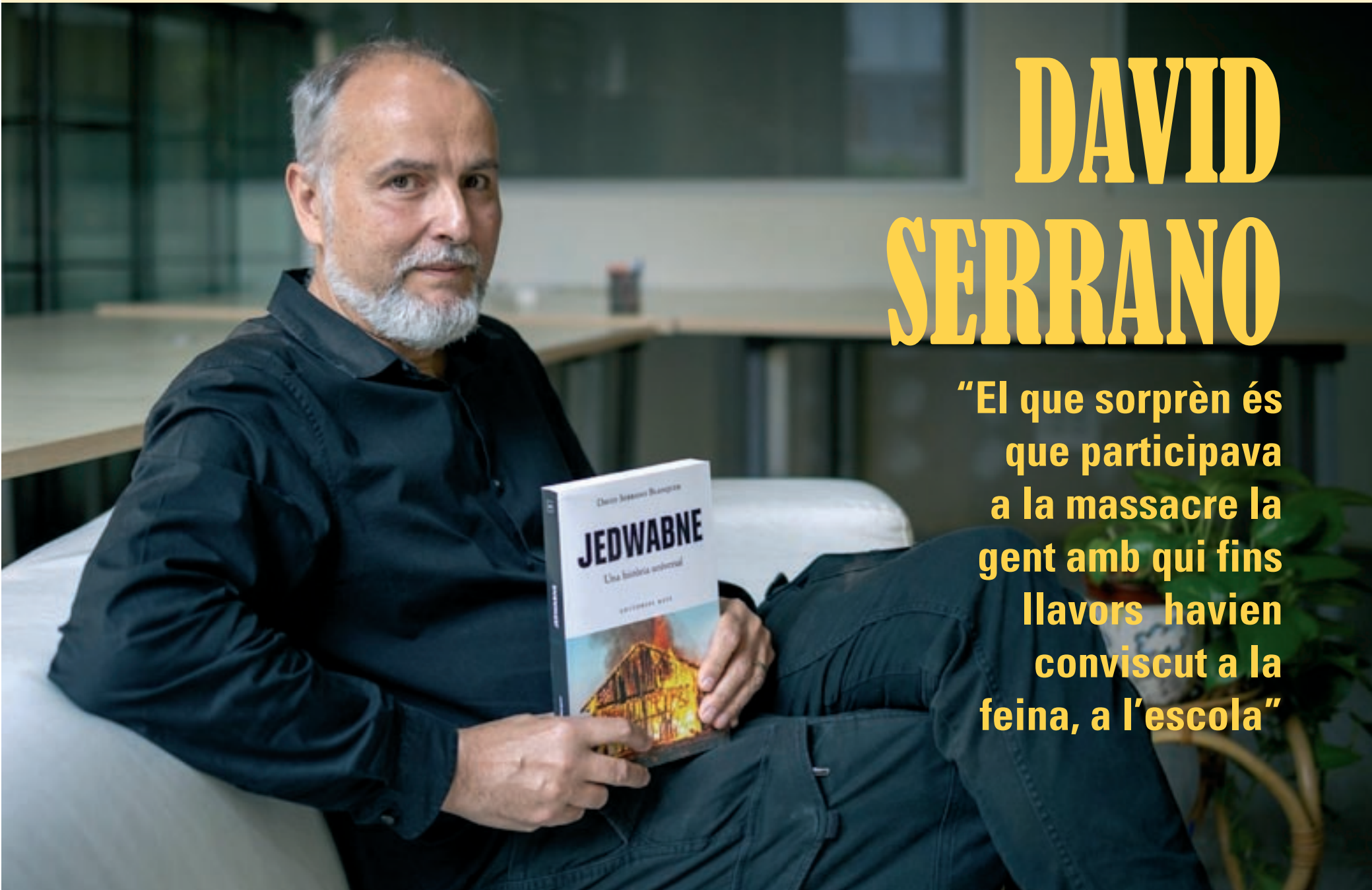
DAVID SERRANO

"No és pensar que de tant en tant l'extrema dreta aflora, sinó que hi és sempre"

ENTREVISTA

DAVID
SERRANO

“El que sorprèn és que participava a la massacre la gent amb qui fins llavors havien conviscut a la feina, a l’escola”

Jedwabne és un poble de Polònia on durant la Segona Guerra Mundial va tenir lloc una massacre de jueus. El més colpidor és que no van morir a mans dels nazis sinó dels seus mateixos veïns polonesos. Aquest sorgiment inesperat de l’odi l’explica amb tot detall el llibre ‘Jedwabne, la història d’un poble perdut’ (Ed. Base). El seu autor, David Serrano (Sabadell, 1966), és especialista en literatura europea dels camps de concentració.

Text: Jordi Vilarrodà
Fotografia: Sergio Escribano

Com arriba vostè a la història de Jedwabne, que fora de Polònia és molt poc coneguda, i menys per a un català?

A Polònia sí que ho és. Coneguda... i amagada. Jo vaig arribar-hi per casualitat absoluta, a través de les cartes d’una senyora jueva que vaig conèixer a Buenos Aires quan hi havia anat per presentar un documental. Aquesta senyora estava malalta greu de càncer i abans de morir volia saber què deien aquelles missives que s’havien enviat familiars seus que havien viscut a Polònia. Una part estaven escrites en polonès, i l’altra en *jiddisch* [llengua germànica dels jueus establerts a Alemanya i altres països del centre d’Europa]. Aquestes últimes, no les tinc encara totes traduïdes, és molt complicat perquè hi ha alfabetos personals. Però vaig poder entendre que una part de la família havia quedat dins del *ghetto* jueu de Varsòvia i l’altra al *ghetto* de Bialystok. Els primers, sota domini nazi i els altres, sota domini soviètic. Les cartes expliquen la vida quotidiana de l’un i de l’altre... investigant vaig trobar que bona part dels jueus de Bialystok eren del districte de Lomza, on hi ha Jedwabne. I gratant una miqueta més, vaig trobar una cosa que no havia vist en vint-i-cinc anys d’investigació: que aquí no eren els nazis, els que havien matat jueus, sinó els veïns polonesos.

Quanta gent hi va morir?

En l’exhumació de l’any 2001, es van poder certificar 450 cadàvers. I només es va poder obrir una fossa perquè ho van parar tot. Tant per la pressió política de Polònia com també per la dels jueus

mateixos, que per creences religioses no accepten exhumacions. Fent els arbres genealògics de les famílies, veient les fitxes dels que van testimoniar familiars desapareguts des de diferents llocs del món, crec que parlem de molts més.

Alguna d’aquestes famílies viu encara al poble?

Hi ha un dels supervivents que s’hi va quedar a viure, Srolke Gradowski. Va perdre la dona i tres fills, es va casar amb la seva veïna catòlica i van adoptar un orfe de guerra. Ell es va convertir al catolicisme, però els van fer sempre la vida impossible. A ell, a la dona, al fill i als nets. L’any 2008 vaig fer un viatge a Polònia amb la idea de trobar la casa d’aquesta família, on encara hi viu avui la seva jove, una dona també catòlica que es va casar amb el seu fill. I remarco que és catòlica perquè tot i això vivia pràcticament tancada; li llançaven ampolles de vidre a les finestres, li feien pintades... explico l’escena al llibre. Era increïble.

Tant com l’horror del que passa l’any 1941, impressiona la persistència de l’odi. L’alcalde que vol dignificar el monument que recorda les víctimes l’any 2001 ha d’acabar marxant de Jedwabne.

Portava tres mandats escollit democràticament. A ell sempre li havien explicat el relat que tot això ho van fer els nazis. Ara el govern polonès l’està tornant a reconstruir, està canviant els directors dels museus d’història. Quan preparaven el 60è aniversari dels fets, a l’alcalde li arriba informació que allò havia anat d’una altra manera, i tira endavant amb la dignificació del monument perquè ha d’anar-hi Aleksander Kwasniewski, el president de Polònia. Va ser l’única vegada que tant el presi-

dent com l'arquebisbe de Varsòvia van demanar disculpes. I se li organitza tot el poble en contra, amb un comissió liderada pel capellà. El van amenaçar de mort a ell i la seva dona, mestra de primària de l'escola. Va aguantar fins al dia de l'acte, va dimitir l'endemà i se'n va anar a viure a Chicago. D'això fa poc més de vint anys.

El passat és molt present!

No estem parlant només de fets del passat, de la història, sinó de fets d'avui, i que són traslladables amb totes les precaucions possibles a altres contextos i situacions. Els descendents dels que van cometre la matança viuen a les cases dels jueus. En el fons, el que potser fa més basarda de tota aquesta història és que no està resolta. Si hi ha gent que continua pensant i creient el que crea llavors, potser és que aquesta gent hi ha estat sempre. I acceptar que hi ha un sector de la població que és així, per abordar-ho des d'aquesta perspectiva. No pensar que de tant en tant l'extrema dreta aflora, sinó que hi és sempre, esperant les circumstàncies propícies per aixecar el cap. Com ho arreglem? No ho sé. Potser amb educació, però quan el relat que ara s'està imposant és contrari, com es fa?

Els nazis van ser els instigadors, però el que fa diferent la matança de Jedwabne és el protagonisme absolut que hi van tenir els polonesos.

És obvi que darrere del que passa a Jedwabne hi ha les tropes alemanyes que avancen i donen carta blanca per cometre aquestes atrocitats. L'operació està organitzada per les noves autoritats municipals, instituïdes pels alemanys. Però després els veïns podrien decidir fer-ho o no fer-ho. I no ho van fer tots, és clar: van ser una cinquantena llarga, més els que hi arribaven des d'altres poblacions perquè s'hi apuntaven. Però el que sorprèn és que participin en aquesta massacre de gent amb qui s'ha conviscut: companys de feina o antics companys de pupitre, botiguers a qui els has anat a comprar la carn o el pa... Gent molt humil, amb una vida mitjanament pacífica, d'un dia per l'altre es converteixen en persones horribles, amb una violència per sobre de la que es pugui imaginar. I que després tornen a una vida convencional, però que no accepten que ningú vagi allà a parlar-ne, i menys si ets estranger. Vindràs a reclamar? A retreure'ns el que van fer els nostres pares?

La descripció dels fets d'aquell dia 10 de juliol de 1941 faria esgarriar qualsevol. Com es van succeir?

Per humiliar els jueus, a vegades els feien anar a la plaça del mercat, amb l'excusa de netejar-la. Igual com també els feien netejar els carrers. Ja hi estaven acostumats des del segle XIX, a aquesta mena de vexacions. Aquell dia els hi van portar a cops de pal, n'hi ha que ja no hi van arribar. Alguns dels veïns que hi intervenen ja s'han repartit prèviament les seves cases. Un cop els tenen a la plaça, els maltracten. Van agafar un grup de joves jueus –no està gaire clar per què, jo penso que són els que els fa més por que puguin adoptar una actitud d'enfrontament– i els van fer anar fins a una estàtua de Lenin que s'havia instal·lat durant el domini estalinista. Els la van fer enderrocar i passejar pels carrers com si fos una mena de processó, amb els rabins cantant al davant... això va durar hores. I a l'acabar, es van emportar aquests joves a un graner als afores del poble: els maten i els enterren allà mateix.

Què passava mentrestant amb la resta de la població?

Continuaven a la plaça. Allà van formant grups, els porten cap al mateix graner i els tanquen a dins. Tot això amanit amb molta violència, mentre un grup de músics va tocant. Una part de la població es queda a casa i no hi participa, dones que no deixen sortir els marits o d'altres que fugen. Imagini's la situació: és un poble petit, d'uns tres mil habitants –ara en té 2.700 aproximadament–, amb quatre carrers i la plaça. I quan els tenen al graner, el que fan és calar-hi foc i cremar-los vius. Se n'escapen alguns pel camí, o del mateix graner. L'operació és en ella mateixa molt maldestra. L'executa gent molt

“No estem parlant només de fets del passat, de la història, sinó de fets d'avui, i que són traslladables –amb totes les precaucions– a altres contextos i situacions”

senzilla, la majoria amb pocs estudis. Un cop han fet això, al cap d'un parell de dies torna Hermann Schaper, el comandant de les SS que estava a càrrec d'aquella zona, i que mentrestant estava organitzant altres poblacions del voltant per netejar-les de jueus i comunistes. Però fins i tot ell veu el desastre de Jedwabne i s'indigna: hi ha cadàvers, fa calor, tot es pot convertir en un problema sanitari, i pensa immediatament que allò s'ha d'arreglar.

La macabra eficàcia nazi...

L'experiència en altres llocs li demostrava que els jueus s'encarregaven del petit comerç, que la vida de les poblacions funcionés. Els jueus no podien ser pagesos, se'ls prohibia tenir terra, i es convertien en menestrals o petits manufacturadors. Si els assassinaven a tots, les poblacions quedaven desabastides. Schaper havia proposat a les autoritats locals que triessin una família jueva de cada ofici per salvar-la, però ells van decidir que no calia, que les seves feines les podien assumir els no jueus. No va haver-hi cap concessió, ni tan sols quan els ocupants ho deixaven a les seves mans. Schaper va haver de formar un grup operatiu de treballadors perquè netegessin la zona, per raons sanitàries i per no deixar proves.

Com ha aconseguit tenir tanta informació sobre el que va passar a Jedwabne?

Em baso en el testimoni de set veïns que aconseguen salvar-se. S'escapen de diferents maneres, aguanten més o menys temps intentant sobreviure i que els ajudin, però arriba un moment que aquest ajut s'acaba. La gent té por que els delatin o bé odien els jueus. Els fugitius van acabar confluint en una sola casa, la senyora Antosha, que és pagesa i els coneixia a tots perquè tenia una parada de fruita. Aquí comença la part més d'intriga del llibre.

En un cas com aquest, més que fer una tesi n'hi ha prou d'exposar els fets, que parlen per ells mateixos?

LA LLAVOR DE L'ODI

També es veu que feia molta calor, la matinada del 10 de juliol de l'any 1941, quan el poble polonès de Jedwabne, a uns 170 quilòmetres de Varsòvia, es va llevar agitat. Mentre les divisions de blindats de Hitler avançaven a tota màquina pel cor d'una Rússia que semblava enfonsar-se, els nazis necessitaven controlar el territori ocupat que quedava enrere. Jedwabne es trobava a la part de Polònia que havia quedat un temps sota domini soviètic, fruit del pacte Ribbentrop-Molotov que s'havia repartit el país. Era un lloc on els alemanys havien d'implantar la seva administració i començar la neteja de jueus. Disposaven de pocs efectius, però en aquella part de Polònia un jove i ambiciós oficial de les SS, Hermann Schaper, al capdavant d'un kommando dels anomenats Einsatzgruppen, aviat va veure que se les podia empescar perquè alguns polonesos els fessin la feina bruta. L'hàbil Schaper detectava aviat els elements amb més inclinació antisemita, els posava al capdavant de les administracions locals i els donava a entendre que tenien carta blanca. Explotava un antisemitisme latent que ja s'havia manifestat abans de la Segona Guerra Mundial en pogroms en diversos llocs de Polònia. Jedwabne era una petita població que semblava més pacífica que les del seu entorn, on sempre hi havia hagut jueus i, en aquell moment, n'hi havia més encara. Molts d'ells moriran cremats vius dins d'un graner on els van tancar i al qual van calar foc amb benzina. Possiblement, més d'un miler de víctimes jueves van deixar la vida a Jedwabne. David Serrano ha seguit el rastre de set supervivents per explicar aquesta història terrible en un llibre que és exemple del millor periodisme narratiu, com un Gay Talese o un Truman Capote català enviat al cor de Polònia per intentar donar resposta a una pregunta terrible: com neix la llavor de l'odi que pot portar persones aparentment normals a matar els seus veïns i amics? I sobretot, per què encara plana el silenci sobre aquells fets?

L'objectiu bàsic era intentar entendre què passava: vaig examinar milers de documents, vaig fer 150 entrevistes... Al final vaig pensar que l'únic que podia fer era intentar escriure-ho, i que cadascú tregui la seva conclusió sobre què porta la gent a fer aquestes coses. Com que la documentació era tan gran, em permetia un grau de detall carrer a carrer, casa a casa, ofici a ofici. Em semblava que tot això era important per entendre de qui parlàvem, de gent molt normal. Vaig fer-ne una redacció d'una tirada, van sortir vuit-centes pàgines... i vaig reduir-ho per explicar-ho a un públic que vulgui entrar en una història que es pot llegir fins i tot com a novel·la o relat de no-ficció. I mantenir la segona part, la que va de 1945 fins avui, la que dona sentit al llibre. Com es va transformant el relat: a la Unió Soviètica li interessa un rave si només afecta jueus, i envien per investigar-ho un fiscal amb dos anys d'estudis primaris i que no sap el polonès. He llegit els seus interrogatoris i són lamentables, i la sentència té una pàgina i mitja. Acaben condemnant l'alcalde i el traductor, que ja són fora... i que no són de Jedwabne. Els altres van a la presó, poquet, perquè són tan sincers que d'entrada expliquen tot el que han fet. El que més, passa vuit anys a presó i torna a instal·lar-se a la casa dels jueus. La sort que tenen és que els jueus no tenen cap intenció de reclamar les antigues propietats de les seves famílies a Polònia. Què has d'anar a fer-hi, si està clar que et tornarien a fer el mateix si poguessin?

Sé que és una pregunta amb un punt d'innocència, però no van veure venir el perill?

Els familiars dels jueus de Jedwabne que havien marxat de Polònia en els anys previs, sí que els advertien. I molts estaven en tràmits per adquirir els visats i els passatges per poder marxar. Però eren cars, i per als visats molts països posaven impediments per rebre jueus.

OPINIÓ

Josep Burgaya

DES DE FORA

El que ens hi juguem

Tal com ha evolucionat la dinàmica política dels darrers anys, amb la polaritat extrema que plantegen les dretes i les noves extremes dretes, ha fet que el que passi aquest diumenge a Espanya amb les eleccions sigui crucial per al futur d'Espanya i Catalunya, però també per a la Unió Europea. Aquest 23 de juliol no va d'unes eleccions en les quals cadascú faci les opcions que cregui convenientes i que el resultat, agradi més o menys, mantingui la normalitat del sistema democràtic tant si s'escora més cap a la dreta o es manté tirant cap a l'esquerra. D'això ha anat l'alternança política a l'Europa de després de la Segona Guerra Mundial. Acords fonamentals compartits per la major part de l'arc polític i canvis d'orientació de vot segons les percepcions majoritàries de l'electorat a cada moment. El que ens juguem al final d'aquesta setmana va molt més enllà de tot això. El populisme dretà, la suma del PP i Vox representa una esmena a la totalitat al sistema democràtic tal com el coneixem a Espanya i Catalunya. Se'l buidarà de contingut. Es trenquen els consensos de la transició política, així com el respecte, reconeixement i tolerància que, justament, la van fer possible. Es qüestionen les llibertats bàsiques, els drets socials, els pilars de l'estat de benestar, l'existència d'un Estat plurinacional. L'agressivitat de les polítiques que es plantegen, l'autèntica revenja amb què es diu volen capgirar la situació, trencarà i ja ho han fet un bon tros fins ara, la cohesió social i obrirà un període obscur per al futur d'Espanya. No és tremendisme, és realisme. Es plantegen objectius regressius en tots els camps: les polítiques econòmiques, la fiscalitat, els drets laborals, els

ajuts socials, la igualtat de gènere, la llibertat d'expressió i de premsa, l'exercici de la cultura, el respecte a la cultura i a les llengües diverses... Resulta paradoxal que ara aquells que de vegades amb una certa frivolitat posaven des del progressisme en qüestió l'anomenat "règim del 78", ara es veuen obligats a defensar-lo com a trinxera enfront la cultura nacional-catòlica i el conservadorisme empeltat de ranci franquisme que torna.

No s'hi val a instal·lar-se en el relativisme davant el que ens ve, ni a dir que això no va amb "nosaltres". Va de llibertat, de convivència i de no fer un pas enrere en relació amb els avenços que ha tingut

Va de llibertat, de convivència i de no fer passos enrere

aquest país d'ençà de la Transició. Darrere el somriure inepte de Feijóo i la grolleria de militar *xusquero* d'Abascal, hi ha el retorn a l'Espanya en blanc i negre, a l'hegemonia de les elits econòmiques extractives de sempre, a la limitació de les llibertats, al landisme, a tornar-nos a situar a la cua d'Europa, a dificultar l'expressió dels moviments socials i la diversitat, que Norma Duval torni a ser el símbol d'allò cultural, que els nostres dirigents ens tornin a fer passar vergonya. Més enllà d'afinitats i fòbies i fílies conjunturals, ara estan en joc coses molt serioses, i seria bo que la ciutadania progressista i decent es mobilitzés omplint les urnes de vots i de dignitat. El contenciós és clar i nítid, no hi valen subterfugis o excuses de mal pagador. Hi ha

només dues opcions confrontades, encara que el vot de cadascú pugui expressar les seves matisacions. Que ningú s'enganyi, els que plantegen sortir d'aquesta disjuntiva és que ja han triat pel que es creuen que els convé; l'opció pitjor. Aquesta és la realitat. I aquesta vegada sí que és veritat que Europa ens mira. El futur de la Unió Europea té molt a veure amb el que passi diumenge a Espanya. Els europeistes d'arreu ja han fet la seva opció. A la major part de les cancelleries europees, hi hagi socialdemòcrates o bé conservadors, tenen molt clar el que és bo que passi aquest diumenge, i és la continuïtat del govern de Pedro Sánchez. El futur de les institucions europees no pot passar per estar governades per euroescèptics o euròfobs que, a més, deuen molt a Vladimir Putin.

Hi ha moments per a l'escepticisme, la mandra i fins i tot el tantmenfotisme. Hi ha moments, però, que els arbres dels nostres malestars i insatisfaccions ens han de deixar veure el bosc de la nostra societat i el perill que sigui incendiat per la dreta populista il·liberal i la nova extrema dreta que avança per Europa. Deia un antic i funcional eslògan socialista que "si tu no hi vas, ells tornen". I el que torna és força pitjor de la dreta que ens amoïnava fa uns anys quan es va encunyar aquesta frase. A base de falsedats i demagògia han activat els seus. Aniran tots a votar. Caldria que la societat que pensa en el progrés i la convivència també ho fes. Temps per recordar el poeta irlandès William Butler Yeats quan alertava sobre el desistiment tot escrivint "els millors no tenen cap mena de convicció, mentre que els pitjors estan plens d'intensitat apassionada".

Ares Escribà Cruells

TRES VOLTES REBEL

Mentides i mentiders

Quan el meu germà era petit i l'enganyaven enganyant, replicava que era una broma. Això, acompanyat de la rialleta innocent d'una criatura, ens desmuntava a tots i així se salvava de l'esbrancada. És obvi que la tàctica tenia data de caducitat i també que les invencions d'un nen són de les considerades piadoses. El perill arriba quan la fal·làcia és conscient i es defensa a capa i espasa. Més arriscat és passejar-la amb fatxenderia i traient pit. Si s'utilitza per obtenir un rèdit, assoleix la categoria d'estafa.

Massa poc cas li fem al refranyer que ens adverteix rotund que s'atrapa abans un mentider que un coix perquè la mentida té les potes molt curtes. I això és el que li ha ocorregut al líder del PP: l'han enxampat. A l'entrevista electoral de la televisió pública espanyola, Alberto Núñez Feijóo s'ha trobat un mur infranquejable que no n'hi ha deixat passar ni

una. Es diu Silvia Intxaurre i fa anys que practica el que alguns en diem peridisme. Sense despentinat-se ni exaltar-se ni embrancar-se en discussions que no li toquen, aquesta professional ha deixat en evidència el candidat que, en un atac de testosterona, li pretenia arrancar la promesa de rectificar públi-

Un polític que menteix s'enfot de la ciutadania

cament si, com creia fermament, s'estava equivocant. Però la presentadora no s'ha arrugat perquè portava la feina feta.

Ni quan s'ha demostrat que les dades de Feijóo eren falses, ha tingut l'elegància i la decència el popular de disculpar-

se i ha admès, simplement, una "inexactitud". No, senyor, per aquí no. Els fets són sagrats i si els ha de transformar per defensar-los, mal senyal. Alguns mitjans parlen de picabaralla o d'enfrontament i critiquen fins i tot les ingerències d'Intxaurre en el discurs de Feijóo. Segurament són els mateixos que es queixen quan els comunicadors no intervenen per desviar l'atenció del que és realment important. Un polític que menteix davant les càmeres o els micròfons o a les planes d'un diari no està prenent el pèl només a qui pregunta, s'enfot de la ciutadania.

Conclusió: votem, votem molt i bé. Acabava l'article de la setmana passada anunciant-los que "si calen culpables, sempre els quedarà el comodí dels periodistes". Surto a comprar-me una bola de vidre, que he descobert que tinc futur com a endevina.

LLIBRES

NOTES DE LECTURA

Pere Martí i Bertran

Narracions breus amb missatge

Enric Ramiro (el Cabanyal-València, 1958) és un mestre de professió i de vocació que ha treballat en tots els nivells educatius, inclosos els universitaris. A més és un enamorat del seu país, com podem comprovar, entre altres obres seves, al volum *Un país d'històries*. Es tracta d'un conjunt de setanta textos breus (la majoria ocupen dues pàgines) en què l'autor adapta contes, llegendes, mites, rondalles..., de totes les tradicions (budista, sufista, cristiana, ameríndies, africanes...), tot i que també en crea de nous. En tots, hi destaquen tres característiques. En primer lloc, com he apuntat, sempre hi ha referències al País Valencià (pobles, gent, indrets o monuments), per molt que la història transcorri a Turquia, a l'Imperi Inca... Els elements geogràfics hi tenen tant pes que dos dels cinc apèndixs finals es dediquen a la toponímia present a les diverses narracions.

En segon lloc, seguint la tradició de les faules, cada narració té la seva moralitat, o ensenyament. Però és tan important per a l'autor que totes les narracions acaben amb un comentari, redactat en primera persona, que la destaca emmarcant-la en un fons groguenc que fa difícil que passi per alt. A més, al primer dels índexs, hi sintetitza cada un dels ense-

nyaments que s'hi poden treballar (pàg. 213-215): "Hem de confiar més en nosaltres", "L'hospitalitat no té preu", "Quan un camí es tanca, un altre s'obri", i un etcètera fins a setanta.

En tercer lloc, les narracions tenen unes bones dosis d'humor, d'ironia i de vegades de paròdia i tot, la qual cosa fa que totes, incloses les de temàtiques més escabroses o pessimistes, traspuïn optimisme, tinguin un final feliç o se'n derivi una moralitat plena d'esperança. Les reflexions finals ho reflecteixen sovint: "Cadascú tindrà la seua recepta, però jo vos recomane l'optimisme, crític i reflexiu" (pàg. 68), "Això dona optimisme, una medicina que sempre ha estat perseguida pels enemics" (pàg. 146), etc.

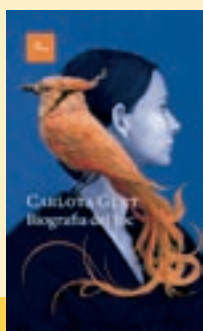
Si a tot això hi afegim la magnífica edició; la preocupació per la llengua (un dels índexs recull "frases fetes i modismes", presents a gairebé totes les narracions); el registre tan proper a l'oralitat (val a dir que de totes les narracions n'hi ha una versió oral, gravada i emesa per diverses ràdios del País Valencià); el to reivindicatiu, etc., podeu entendre per què avui recomane *Un país d'històries*.

UN PAÍS D'HISTÒRIES. APROXIMACIÓ LITERÀRIA A LA GEOGRAFIA DEL PAÍS VALENCIÀ

Autor: Enric Ramiro Roca
 Editorial: Universitat Jaume I
 Col·lecció: "Educació", 22
 Lloc i any d'edició: Castelló de la Plana, 2022 (2a edició ampliada)
 Nombre de pàgines: 249

NOVETATS EDITORIALS

'Biografia del foc'
 Carlota Gurt
 Ed. Proa

'Poster Girl'
 Veronica Roth
 Fanbooks

'Louis Riel'
 Chester Brown
 Ed. Finestres

'Com escriure diàlegs...'
 Piti Español
 Ed. Laertes

'Vull dormir!'
 Àngela Lledó
 Inuk

El mes de juliol és poc propici a grans novetats editorials. Una de les més interessants, que se'ns han anunciat, sens dubte, és la d'aquest recull de relats de Carlota Gurt. Si un tema els travessa tots, és el de la incertesa, un cert temor de les conseqüències que portaran els nostres actes, que l'autora mira a voltes amb ironia. Entre tots els relats, un bon calidoscopi de la condició humana.

Bon moment, l'estiu, perquè els més joves puguin dedicar també un temps a la lectura. I per a ells va aquesta novel·la de l'autora de la saga *Divergent*. És una distopia amb ressons d'actualitat, que transcorre en una megalòpoli americana sota la vigilància del govern de la Delegació. Tenen a tothom controlat només amb un xip ocular (els sona això?). Però un dia arriba la revolta...

Louis Riel és un personatge històric. Va liderar l'anomenada Rebel·lió dels Métis o Rebel·lió del Riu Vermell, l'any 1869, dels habitants de l'actual província de Manitoba, al Canadà. Mestissos d'indis i francesos es negaven a ser entregats a l'Imperi Britànic. El rebel Riel no va acabar bé però va protagonitzar una epopeia aquí gens coneguda. Aquesta novel·la gràfica ens l'acosta.

Algú ha pensat a dedicar-se a la soferta i creativa professió de guionista, o tan sols la vol conèixer per curiositat? Res millor que aquest llibre, *Com escriure diàlegs que funcionin per a cinema i televisió*, de la mà d'algú que té experiència en aquests dos mons i en molts d'altres. Tot el que ha après en quatre dècades ho explica. Com a mínim, quan algun diàleg se'ns fa estrany, sabrem per què.

Un llibre pràctic per aprendre rutines de l'anar a dormir amb els més petits. I pràctic també per als grans, per saber com sortir-se'n en aquest moment complicat. De la mà de la pediatra Àngela Lledó, i amb els dibuixos de Jessica Berriver, coneixem una nena que no troba mai l'hora d'anar al llit, i que l'endemà està tan cansada que no té ganes ni de jugar al pati de l'escola.

7è CONCURS NARRATIVA CURTA LA GRALLA

LA GÀBIA

Pep Puigtió Ruiz Sant Celoni

Il·lustracions: Maria Peix

I

Una cabra. Hi ha el cadàver d'una cabra prop de l'aldea. L'ha descobert en Ang i ha vingut a buscar-me perquè el mirem junts. Les mosques comencen a arribar. Els nens voletegen al seu costat. Intenten donar-li la volta amb un pal, però no ho aconseguen. Li pregunto a en Ang si les cabres creuen en la reencarnació. La Hira, la seva germana petita, acaba d'arribar. S'ho mira des de lluny. El seu cabell és un niu d'escurçons negre com la mort. Si la Hira hagués sabut comptar hauria comptat les setmanes que portava menjant pasta de mill. També quants sacs de fems havia carregat aquell dia. O quants mesos feia que el seu pare havia mort. També hauria sabut que tenia poc més de set anys i que el seu preu a l'Índia era de quaranta mil rupies.

L'hivern era dur a Biraltoli. Aquesta era potser la primera cosa que s'aprenia en aquesta aldea nepalesa. La segona era picar pedra, recollir llenya o cavar la terra. En Ang i la Hira dormen amb la seva mare en una barraca que hi ha al costat del camí. Comparteixen el matalàs al terra. En el fons és una forma de compartir el dolor. La teulada és de bruc. Fora el fred és un ganivet esmolat. Diu en Ang que el seu pare va emmalaltir a l'Índia i es van haver de vendre les vaques i el búfal. Quan va morir només els quedava una cabra.

—Ara no tinc ni pare ni bestiar— diu. La seva mirada és un pou sense fons.

Quan va morir el pare d'en Ang va venir a visitar-los en Kabiraj. —Hola, soc en Kabiraj, un cosí llunyà del vostre pare. Vinc de Bombai i he vingut per ajudar-vos. Va portar un grapat d'arengades seques. Va dir que les havia comprat al mercat de Katmandú. Vam menjar sopa de patates amb brots de bambú. Ous. Carn de búfal. Quallada. En Kabiraj tenia els ulls petits. El seu sostre era de llauna. La mare d'en Ang i la Hira va estar trista tot el dia. En Kabiraj se'n va anar abans que marxés el sol.

La Hira vol ser ballarina. Va néixer el mateix dia que el rei Gyanendra va tornar el poder al poble, és per això que s'imagina ballant com una princesa. La Hira carrega els sacs de farratge com si fos una dansa. Pensa que amb els diners que guanyi ballant comprarà arròs i lleties i cuinarà *dal bath* per al seu germà gran i la seva mare. Es pregunta si a les cabres els agrada el *dal bath*. Avui la seva mare ha sortit a recollir llenya. El seu rostre crema com el gel. Diu que se li va contagiar la tristesa i que ja no queden animals per salvar-se. Els seus ulls són dos plats fonsos que conviden a la mort. La casa fa olor d'herba seca.

Un gos. Hi ha un gos bordant des de lluny. —Com si s'acomiadés— diu en Ang. La Hira es desperta abraçada a la seva mare. En Ang no plora, li van explicar que les llàgrimes porten el monso. El monso, la pluja. La pluja, el còlera. I el còlera, la mort. La Hira mira els núvols i se sent culpable. En Ang mira a la seva mare i pensa en un grapat d'arengades seques. —Haurem de repartir-nos la tristesa— diu a la seva germana. Si la Hira hagués sabut mesurar hauria mesurat les natges, els malucs, els pits de sa mare i li hauria fet un vestit—d'aquells per ser feliç—deia— com les flors vermelles del bombax. Hauria mesurat també la distància que els separava d'aquest pou sense fons. En Ang explica que li agradaria ser una cabra. Així no hauria de carregar amb les pedres de la pedrera—diu—. Baixaria pel corriol i buscaria les pastures més fresques. Menjaria i beuria.

Si trobés algun rododendre m'ajauria a descansar. Observaria les cadeneres. M'esforçaria per donar llet a la Hira i a la meva mare tots els dies. Tot tindria sentit. Cada primavera mudaria el pèl que quedaria atrapat entre els arbustos.

El vent de primavera porta una oració. Els hibiscs i rododendres floreixen. S'obren les papallones i flirtegen al sol. Aprofiten un vent mínim per desplaçar-se. En Ang explica que si totes les papallones del Nepal s'ajuntessin i obrissin les seves ales podrien fer un mandala tan gran que es veuria des de la Lluna. La Hira somriu mentre pensa en una capsa de colors. El seu somriure és buit.

Al cel hi ha una taca blanca. Mig núvol. Pel camí s'han format petits bassals. —Són com miralls— diu en Ang—, com si el cel s'hagués trencat i ens hagués caigut a sobre.

Amb el vent de primavera també ha arribat en Kabiraj. —Hola, soc en Kabiraj, el cosí llunyà del vostre pare. Vinc de Bombai i ara que la vostra mare també ha mort estic aquí per ajudar-vos.

Si la Hira hagués sabut escriure hauria escrit a en Ang per dir-li que estava bé. Que Bombai era un bunyol sorollós i que no es va recordar de dir-li que les cabres no creuen en els déus però sí en les persones. I que el trobava a faltar. I que la seva habitació té una petita finestra plena de gent. I que de nit el seu carrer és un embolic de llums vermells “com flors”, pensa.

Kamna cuida ara de la Hira. Li explica que el seu nom significa desig. Avui li ha portat arròs i curri per dinar. També li ha pintat les ungles. —Són com petits focs— diu la Hira mentre mou els dits. La Hira té un vestit com de seda. És una princesa. —Aquí el dolor és diferent— diu mentre es porta la mà al pit.

Un príncep. Hi ha un príncep esperant-la. És de nit. Les flors vermelles entren per la finestra. La Hira assaja el ball lent que ha après. Li sembla que algun dia anirà a algun lloc del qual mai sabrà tornar.

En Ang segueix picant pedra com si cavés la seva pròpia tomba. “La vida és plena de vides sense viure”, pensa.

La Hira resa per no contagiar-se de tristesa.

II

Una cabra. Hi ha una cabra baixant pel corriol que porta fins al rierol. En Ang, el pastor, xiula i després la crida: —Hira, no marxis tan lluny! La Hira pensa que li agradaria ser una persona. Cuinaria *dal bath* i se n'atiparia. Dormiria a recer en un matalàs a terra amb el seu marit i els seus fills. Amb els diners que guanyés fent de jornalera es faria una casa més gran, de maó. Un cop al mes aniria al mercat de Katmandú i compraria fruites, verdures, massala i peix assecat. Estaria una bona estona escollint un sari ben acolorit per vestir.

La Hira va néixer el mateix dia que un gran terratrèmol devastava el Nepal, és per això que sovint pensa en la fragilitat i insignificança dels cossos, en la grandesa de la natura.

Ocells. El vent pareix estols d'ocells plenament en sincronia. Els estornells parlen de les flors i de les estacions i de com els diverteix deixar les petjades sobre la neu blanca. La Hira pensa que hi ha

una gàbia en cada ocell, en cada cabra, en cada persona. —Les castes aquí— diu— són la més gran de les gàbies.

És de nit. Les estrelles brillen en el cel negre. Una llum tènue, tremolosa, brilla en els ulls de la Hira. La immensitat de l'univers s'hi reflecteix. Com si per un moment tota la foscor de la vida es concentrés en aquelles pupil·les obertes i en qualsevol moment un terrible big-bang hagués d'arrasar-ho tot. I s'imagina el big-bang. I s'imagina que després l'abracen, en una nit estrellada que mai podrà comprendre. “Perquè els homes i les dones s'abracen”, pensa.

I desitja sentir el que senten. Desitja sentir els matisos a vegades subtils a vegades profunds de les seves emocions. I s'imagina que puja al cim d'una muntanya i una papallona li esclata a l'estómac, li puja fins a la gola on obre les ales i la fa plorar en sentir la immensitat. En sentir la lleu fredor del vent, la cresta de les muntanyes, l'udol llunyà d'un gos. Flors blanques, tremoladisses al vent, s'aferren a la vida. I tanca els ulls i comença a córrer. I baixa per senders imaginaris. Creua corriols. Trenca totes les gàbies.

La de la por. La de la soledat. La de la gent. La

rosada amara el terra i una olor ancestral li travessa els narius. Té les cames xopes i el cor bategant, però no s'atura. Segueix corrent en una nit fora del temps. Travessa els camps d'arròs mentre el cant de les llagostes es va repetint com un mantra infinit, com si des del principi dels temps hagués estat aquí, per trencar aquell silenci elemental que habita dins la foscor de cada gra d'arròs, de cada bri d'herba. Aquella foscor on giren les partícules elementals de cadascú de nosaltres, de cada tros d'univers. I es pregunta per què les persones creuen en un déu que en nom seu permet que se sacrificuin milers de búfals i cabres a Bariyarpur. "Tot hauria de ser més senzill", pensa, "com el blat quan germina o com qualsevol sargantana al sol".

Un fanal. Un fanal com un far. Hi ha un núvol d'arnes amb un vol erràtic sota la llum groga. El vell Katmandú és un laberint de carrerons estrets i atapeïts, amb cases apilades una damunt de l'altra. La Hira pensa que les persones són com l'arna que no recorda l'experiència viscuda i repeteixen constantment el fet d'anar a la llum buscant la Lluna.

Una finestra. Una petita finestra com un quadre. La Hira ha deixat de caminar i observa l'escena. Una dona bull aigua i prepara te per esmorzar. Un home s'apropa amb dos bols d'arròs i li diu alguna cosa a l'oïda. "Dos bols com dos universos", pensa. Somriuen. S'abracen. Una espurna de tendresa i de desig els encén els ulls, en un llenguatge íntim i ancestral que la transporta a allò que sempre ha estat entre nosaltres; una nit estrellada, el cant de les llagostes, la pluja fina sobre els camps d'arròs, les petjades d'ocell sobre la neu blanca, el pol·len en el vent... La Hira reconeix en l'escena allò que estava buscant. Vol ser la noia de la finestra i per fi deixar de pensar en les vides que no ha viscut.

Una cabra. Hi ha el cadàver d'una cabra prop de l'aldea. L'ha descobert en Ang i ha vingut a buscar-me perquè el mirem junts. —És la Hira, sembla feliç— diu. Les mosques comencen a arribar. Els nens voletegen al seu costat. Intenten donar-li la volta amb un pal, però no ho aconsegueixen. Li pregunto a en Ang si les cabres creuen en la reencarnació.

Mariadelestrenes

Escolta el pòdcast dels relats del 7è Concurs de Narrativa Curta La Gralla

Col·laboren:

La Gralla

INSTITUCIÓ PUIG - PORRET
FUNDACIÓ PRIVADA CATALANA

En la propera edició: Ramon Font Terrades, de Granollers

LLENGUA

EL 9 ETS I UTS

286

 CONSORCI PER A
LA NORMALITZACIÓ
LINGÜÍSTICA
CNL D'OSONA

Sinònims i valors de 'trist(a)' (I)

Per llegir aquest article, es recomana que poseu una cançó d'Antònia Font (*Dins un iglú*), la tonada de la qual diu: "Ses coses no són fàcils per (a) ningú dins aquest iglú tan descongelat, tanta longitud, tan ple de finals, tan privat de tu." En efecte, la tristesa pot ser causada per diversos motius: per enyor, per una malaltia, per un mal resultat acadèmic, per la mort d'un ésser estimat, per l'acomiadament en una feina o per un desamor. Fins a cert punt ens cal per saber apreciar els bons moments de la vida, que també hi són. Bé, no ens enrotllem més i passem a l'objectiu d'aquest escrit: els sinònims i els valors de *trist(a)*.

Per no dir sempre aquesta paraula, veurem que hi ha una bona colla de sinònims que ens poden servir per enriquir el nostre llenguatge. Alguns adjectius que ens poden anar prou bé són: *pansit*, *moix*, *melangiós* o *malenconiós* (és el qui es troba profundament trist i aquest

estat li dura), *desconhortat*, *pesarós*, *musti*, *compungit*, *afligit*, *abatut*, *apesarat*, *desanimat*, *desconsolat*, *marrít* (molt literari), *contrit* (trist i penedit), *amargat* o *ensopit*. Per exemple, «Et veig **pansit** avui, Gerard. Què et passa?». En lloc de *posar-se trist* també podem usar els verbs *entristir-se*, *enyorar-se*, *pansir-se*, *abatre's*, *desanimar-se*, *ensopir-se* o *desconsolar-se*.

A més del que acabem de dir, *trist(a)* pot tenir altres significats. Per exemple, per a un final d'uns fets podem dir: *deplorable*, *dolorós*, *lamentable*, *llastimós*, *luctuós* (que expressa el dol per la mort d'algú), *dramàtic*, *tràgic*, *desolador*, *tètric* (d'una tristesa depriment), *ombriu*. Per exemple: "Quina vida més trista (o dolorosa o tràgica) que passem!"; "És trist (o desolador) de no poder ajudar-los". La setmana que ve donarem també compte dels usos d'aquest adjectiu. Mentrestant, sigueu feliços!

Us animem a seguir aquesta secció i us convidem a fer-nos arribar consultes i comentaris a través de vic.ass@cpnl.cat

Oficines i serveis:
granollers@cpnl.cat
ripolles@cpnl.cat
vic@cpnl.cat

www.cpnl.cat/xarxa/cnlosona/

EDUCACIÓ

Eva Remolina / AMIC

Roberto Nevilís: el creador dels deures i possiblement un dels homes més odiats del món

Els deures o tasques escolars són assignacions que els estudiants han de completar fora de l'horari escolar i el seu objectiu és reforçar tot allò que s'ha après a classe.

Els deures es coneixen des de fa molts anys, no obstant això, el concepte modern tal com el coneixem ara es remunta a la fi del segle XIX i principis del segle XX. Durant aquest període, les idees pedagògiques i els mètodes educatius van començar a evolucionar, i es va posar major èmfasi en la importància del treball independent i l'autoreflexió per a l'aprenentatge.

Un dels primers defensors coneguts dels deures va ser Roberto Nevilís, un professor italià que suposadament va introduir la pràctica el 1905. Nevilís argumentava que els deures ajudaven els estudiants a reforçar i aplicar el que havien après a l'aula, a desenvolupar habilitats d'estudi i a fomentar la disciplina. No obstant això, alguns historiadors qüestionen si Nevilís es pot considerar realment l'inventor dels deures.

En general, els deures s'han utilitzat en l'educació per una varietat de raons. Algunes inclouen:

1. Reforçar l'aprenentatge: Els deures ajuden els estudiants a practicar i reforçar el que han après a classe, la qual cosa pot facilitar una millor retenció de coneixements.

2. Desenvolupar habilitats d'estudi: en completar tasques fora de l'aula, els estudiants tenen l'oportunitat de desenvolupar habilitats d'organització, autodisciplina i gestió del temps.

3. Fomentar la responsabilitat: els deures ensenyen els estudiants a completar tasques i complir amb terminis establerts.

4. Preparar per a futures tasques: ajuden a adquirir habilitats i coneixements necessaris per a tasques o projectes posteriors.

5. Involucrar els pares: els deures també poden servir com una manera que els pares participin en l'educació dels seus fills i puguin supervisar i donar suport al progrés acadèmic.

La pràctica de deures ha estat durant molt de temps objecte de debat, i continua sent-ho en l'ac-

EIDER PÉREZ REMOLINA

tualitat. Alguns crítics argumenten que els deures poden generar estrès excessiu, afectar l'equilibri entre el treball i la vida personal, i limitar el temps disponible per a altres activitats importants fora de l'escola. En els últims anys, hi ha hagut un major enfocament a trobar un equilibri adequat en l'assignació de deures i a considerar enfocaments alternatius per a l'aprenentatge.

MÚSICA

EL CLÀSSIC

Jaume Espuny

STEVIE WONDER 'Innervisions'

Motown, 1973

Quan Stevie Wonder va gravar *Innervisions*, tenia 23 anys i ja havia publicat 20 discos, el primer amb només 12 amb el nom de Little Steve. Un nen prodigi. *Innervisions* és amb tota seguretat un dels tres millors que mai ha gravat. El títol, que es podria traduir com a "visions interiors", juga amb la seva condició de cec de naixement i a la portada queda força clar. I com acostumava a fer durant els anys setanta, Wonder s'encarrega de les lletres i música de les nou cançons, la producció i toca pràcticament tots els instruments a la majoria de temes. Un gegant. Les lletres tracten sobre les drogues, l'espiritualitat, l'ètica política i els perills de la vida urbana. En definitiva, sobre el fracàs del somni dels anys seixanta. I la música, enganxosa a més no poder, una barreja de soul, jazz, rock i rhythm-and-blues. Entre les cançons destaca per sobre de tot la llarga "Living for the City", però també són impressionants

"Too High", que obre el disc, "Higher Ground" i "He's Misstra Know-It-All", que es podria traduir com "el senyor que tot ho sap" i és una crítica ferotge al llavors president Richard Nixon, que l'any següent va haver de dimidir pel cas Watergate. Wonder sabia harmonitzar música plena de ritme amb lletres crítiques. *Innervisions* va obtenir, entre d'altres, el Grammy al millor disc de l'any.

NOTES

Presenten l'Acústica de Figueres sense grups osonencs

Aquesta setmana Figueres ha estat notícia per batre el rècord de calor a tot Catalunya. Més de 43 graus (a l'ombra!). I a finals d'agost, com ja és habitual, la capital de l'Empordà tornarà a ser notícia per acollir la 20a edició de l'Acústica, un dels pocs festivals que es celebra en un nucli urbà als Països Catalans i que a més és gratuït.

L'Acústica d'aquest 2023 es va presentar fa uns dies a Barcelona i, entre d'altres, destaca per la nul·la presència d'artistes osonencs. El festival sempre havia comptat històricament amb grups d'Osona i fins i tot s'havia arribat a presentar a Vic (vegeu la foto de l'edició de 2014) però entre els grans noms que seran a la vintena edició cap és de la Plana. Així, del 31 d'agost al 3 de setembre, passaran per Figueres bandes com The Tyets, La Casa Azul, Stay Homas, Queralt

Lahoz, Miki Núñez, La La Love You o Cala Vento. També hi seran artistes emergents com Figa Flawas, Julieta, Triquell, Mushkaa, Lal'Ba o Socunbohemo. Per primera vegada a la seva història, l'Acústica supera la

quarantena de propostes, 27 de les quals actuaran per primer cop a un esdeveniment plenament consolidat que s'ha sabut adaptar als canvis i que ha passat dels 3.000 espectadors de la primera edició als més de 120.000 de la darrera. Per cert, per celebrar els 20 anys el festival també ha encarregat un espectacle-concert especial que dirigirà Tortell Poltrona i que comptarà amb la presència de Joan Garriga, Albert Pla o Quimi Portet. Ni que sigui de gairell, doncs, Osona seguirà present a l'Acústica.

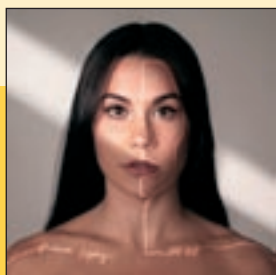
EL TEST Aleix Besolí

Primer instrument que vas tocar? L'acordió. **Primer grup del qual vas formar part?** Som Contes, un grup de música per a públic familiar. **Primer concert en directe?** Un concert d'acordió a Puigcerdà. **Primer disc que et vas comprar?** Devia ser un d'havaneres. **Quants discos tens?** Uns 20 aproximadament. **Salva'n tres (de discos).** En salvaria algun de Txarango, algun dels Catarres i algun de La Troupe. **Grups o músics de capçalera.** La Troupe, Estona de Cel i Ed Sheeran. **Un concert (com a públic) per recordar.** Recordo molt un concert dels Catarres a l'antiga fàbrica d'Estrella Damm a Barcelona l'any 2016, crec que era pels volts de Sant Jordi.

NOVETATS DISCOGRÀFIQUES

Jordi Sunyer

NÚRIA LÓPEZ
'00:00'

Arriben més discos de concursants de la primera edició d'Eufòria. Un dels últims és *00:00*, de la garrotxina Núria López, la tercera classificada. La Núria, que just després d'acabar el concurs se'n va anar a Madrid per formar part de l'elenc del musical *El rey león* (queda algú que encara no l'hagi vist?), ha trobat un forat per gravar un primer disc on hi ha una mica de tot, des de temes ballables i festius a d'altres que s'acosten al pop d'autor. Per tirar endavant l'àlbum l'han ajudat artistes com Albert Solà, Roger Argemí o Uri Plana i se n'ha sortit prou bé.

ARBRE
'Puntaires'

Agustí Busom és un músic barceloní que va triomfar com a Abús i va arribar a editar fins a cinc discos. Bé, triomfar no seria la paraula. Els discos eren brutals i alguns com *Son*, *Mèltic* o el doble *Les trampes del sostre* encara els escolto. Però al gran públic mai van acabar d'arribar. Misteris d'una indústria musical d'un país encara no normal. Però Busom no es va rendir i el 2020 va ressuscitar amb el nom d'Arbre amb un projecte més proper a la cançó d'autor. Ara hi torna amb *Puntaires*, un bon treball que malauradament tampoc tindrà el ressò que mereixeria.

QUICO EL CÈLIO, EL NOI I EL MUT DE FERRERIES
'Ilercavònia'

Els Quicos porten 30 anys fotent-li i segueixen actius, vius i desperts. I enmig d'una gira que els porta arreu del país celebrant les tres dècades de vida encara han tingut temps per editar el seu 15è treball, titulat *Ilercavònia* (el nom que rep l'antiga regió de les Terres de l'Ebre, el Baix i Alt Maestrat, els Ports i el Matarranya). L'àlbum, amb folk marca de la casa, conté 11 històries d'un territori que comparteix història, llengua, cultura i tradicions. A les terres de l'Ebre i arreu dels Països Catalans, els Quicos sí que són estructura d'estat. Imprescindibles.

GASTRONOMIA

Eva Remolina / AMIC

Preparar un bon 'mojito'

El 'mojito' és un còctel clàssic i refrescant originari de Cuba, ideal per als dies calorosos d'estiu o per gaudir d'una festa amb amics. En aquest article, us ensenyem com preparar un 'mojito' perfecte, amb alguns trucs i consells que faran que aquest còctel sigui una veritable delícia per als vostres sentits.

INGREDIENTS

El *mojito* requereix només uns quants ingredients, però la seva qualitat és essencial per obtenir un resultat òptim. Assegura't de tenir a mà:
 Rom blanc: feu-ne servir un de bona qualitat, preferiblement una varietat lleugera i suau.
 Llimones: el suc de llimona és un dels components clau del *mojito*. Si són fresques, en reforçareu el sabor.
 Sucre: utilitzeu sucre blanc o sucre de canya per endolcir el còctel.
 Menta fresca: un ingredient imprescindible en el *mojito*. Si les fulles de menta, igual que la llimona, són fresques, aconseguireu alliberar tot el seu aroma.
 Soda o aigua amb gas: aquest ingredient aporta

GETTY IMAGES

l'efervescència característica al *mojito*.
 Gel.

PREPARACIÓ

Per començar, reuini tots els utensilis mínims necessaris: un morter, una copa alta i un colador.
 Trucs per alleugerir el *mojito*:
 Si preferiu un *mojito* menys alcohòlic, hi ha algunes tècniques que podeu emprar:
 Poseu-hi menys quantitat de rom.
 Afegiu més quantitat de refresc, com aigua amb gas o soda.
 Reduïu la quantitat de sucre.

PAS A PAS

a) Talleu les llimones en rodanxes i extraieu-ne el suc dins de la copa alta.
 b) En un morter, afegiu dues cullerades de sucre, el

suc de llimona i la menta i amasseu-ho tot. Aquest pas és crucial per alliberar tot el sabor de la menta. No cal que ho feu gaire fort, només per trencar les fulles i alliberar els seus olis essencials.
 Ompliu fins a la meitat de la copa amb gel (prèviament picat) o compreu-lo ja preparat. És fàcil comprar-lo així a qualsevol gran superfície.
 Finalment, afegiu el rom fins a cobrir el gel, remeneu bé la mescla per barrejar els ingredients i aconseguiu que el sucre s'integri amb el líquid i completeu la copa amb la soda o l'aigua amb gas.
 Decoreu-ho amb una branca de menta i una rodanxa de llimona a la part superior.

SERVEI I PRESENTACIÓ

El *mojito* és millor degustar-lo ben fresc. Per aconseguir-ho, podeu posar la copa al congelador durant uns minuts abans de servir-lo.

HORÒSCOP

Roser Bona

Del 21-07-2023 al 27-07-2023

ÀRIES (Del 21 de març al 20 d'abril)

Al sector laboral hauràs de tenir paciència perquè algunes coses no sortiran com voldries. Venus retrògrad a Casa V porta amors del passat o que no puguis oblidar algú.

TAURE (Del 21 d'abril al 20 de maig)

L'amor és el protagonista. Bon moment per continuar coneixent algú del teu interès. Si ja tens parella, potser és hora de parlar del que no funciona en la vostra relació.

BESSONS (Del 21 de maig al 21 de juny)

La llibertat continua portant el timó de la teva vida. Fas plans per l'estiu, vols sortir i divertir-te. Pots fer una conquesta amorosa en una llibreria o a la biblioteca.

CRANC (Del 22 de juny al 21 de juliol)

Augmenten els teus anhels i les ganes de fer coses noves. T'has cansat una mica de la rutina i ara vols improvisar i fer nous amics. Compte amb les compres compulsives.

LLEÓ (Del 22 de juliol al 23 d'agost)

Per molts anys! El Sol ha tornat al teu signe i recuperes energies i l'empenta habitual. Pots tenir algunes diferències amb una familiar. Adoptes nous hàbits per relaxar-te.

VERGE (Del 24 d'agost al 23 de setembre)

La teva llengua esmolada pot portar-te problemes. T'anirà bé controlar el teu poder verbal. Possiblement, tens un bon talent per escriure i a més pot resultar-te terapèutic.

BALANÇA (Del 24 de setembre al 23 d'octubre)

Venus es posa retrògrad i pots sentir que has de fer un pas enrere en un tema important. En una aplicació de cites o xarxa social pots rebre missatges d'una antiga parella.

ESCORPÍ (Del 24 d'octubre al 22 de novembre)

Canvis al sector professional. Pots demanar un ascens o dur endavant el teu propi projecte. Possible inici de relació amb algú que té diversos elements al signe Peixos.

SAGITARI (Del 23 de novembre al 21 de desembre)

El Sol entra a Casa IX i pot ajudar-te a connectar amb el teu costat més espiritual. Si l'economia no funciona, informa't bé dels ajuts que pots rebre. No ho deixis passar.

CAPRICORN (Del 22 de desembre al 20 de gener)

Si no et tracten bé, practicar distància emocional i silenci t'ajudarà a recuperar l'equilibri. Algú pensa a deixar-te el seu llegat, que no és necessàriament material.

AQUARI (Del 21 de gener al 19 de febrer)

No vols perdre temps amb persones que et limiten. Recordes els temps passats i enyores algú. Compte amb les despeses extra que poden desviellar el pressupost mensual.

PEIXOS (Del 20 de febrer al 20 de març)

Amb el Sol per Casa VI pots descobrir nous interessos en l'àmbit laboral i canviar de feina. La salut pot necessitar una mica més d'atenció. T'agradaria tenir una mascota.

CINEMA

LA CRÍTICA DE LA SETMANA

Joan Millaret i Valls

'Misión: Imposible. Sentencia mortal.

Parte 1'

De Christopher McQuarrie

L'aventura sense fi

Arriba als cinemes la setena entrega de la saga *Misión: Imposible*, dirigida pel nord-americà Christopher McQuarrie, director també de *Misión: Imposible. Rogue Nation* (2015) i *Misión: Imposible. Fallout* (2018). L'original sèrie per televisió creada per Bruce Geller transformada des dels anys 90 en un entreteniment cinematogràfic de primera magnitud compta de nou amb el protagonisme estel·lar de Tom Cruise, productor també de la franquícia. *Misión: imposible. Sentencia mortal. Parte 1* s'obre amb el pròleg d'un submarí rus, indetectable per radar, que serà víctima d'un *software* maliciós al seu ordinador central, que el porta a trobar-se amb submarins i atacs enemics que, en realitat, no existeixen.

A conseqüència d'aquest sabotatge infecció, el submarí resultarà enfonsat i la seva tripulació morirà sota els gels. Ethan Hunt (Tom Cruise) i el seu equip FMI, format per Luther Stickwell (Ving Rhames) i Benji Dunn (Simon Pegg), intentarà ajuntar les dues parts d'una clau, que ignoren que correspon a l'ordinador del submarí enfonsat. En aquest moment, arrenca un esforç titànic que ajudaria a destruir aquest *software* tòxic, anomenat *Entitat*, una amenaça mundial que pot alterar sistemes informàtics crucials per al funcionament del món. En una seqüència al desert aràbic, Ethan retroba la seva aliada

i estimada, Ilsa Faust (Rebecca Ferguson), una experta agent que l'ajudarà a desfer-se d'un grup de perseguïdors a la recerca de l'altra meitat de la clau.

En aquesta cursa contra rellotge, el perillós terrorista Gabriel (Esai Morales), antic agent del mateix FMI, esdevé el principal enemic d'Ethan Hunt. Després Ethan i el seu equip ha d'interceptar l'entrega de la part de la clau a l'aeroport internacional d'Abu Dhabi i allà topa amb una lladre professional, Grace (Hayley Atwell), amb qui jugaran al gat i al ratolí, fins que a la llarga acabarà esdevenint la seva sòcia. En un film farcit de dones guerreres, Ethan també ha d'enfrontar-se a traficants perillosos, amb una Alana Mitsopolis (Vanessa Kirby) al capdavant.

Film emblemàtic d'acció i espionatge combinat amb encert amb humor i ironia. Una nova entrega plena d'equívocs, d'intriga, d'emoció, de vertigen, de múltiples escenaris i, per descomptat, amb seqüències espectaculars. Hi ha moments extraordinaris com una persecució en cotxes per Roma simplement pletòrica, la batussa en un carreró estret, sense espai, enmig d'un important i intens episodi venecià o, també, la llarga i prodigiosa seqüència culminant del film en un tren a tota màquina.

Una nova i trepidant aventura que voreja la perfecció.

OFERTA CULTURAL

M. Erra / T. Terradas

Mayte Martín porta el seu flamenc més íntim a Llinars

'Flamenc íntim'. Mayte Martín. Cicle de Concerts i Copes al Castell Nou, Llinars. Divendres, 21 de juliol. 22.00.

La *cantaora*, cantant, compositora i guitarrista s'endinsa en els diferents gèneres del flamenc amb la seva imparable personalitat artística. En cada actuació estableix, amb una delicada sensibilitat, un entorn fascinant de matisos exquisits a través de la perfecció interpretativa. Martín arriba al flamenc més íntim des del seu sentit de l'honor i de la llibertat.

El Quartet Gerhard, a Vic

Quartet Gerhard. Acadèmia Internacional de Quartet. L'Altantida, Vic. Divendres 21 de juliol, 20.00h.

Per tancar una nova edició de l'Acadèmia Internacional de Quartet de Vic, el Quartet Gerhard, que hi han participat com a professors, pujaran a l'escenari de la sala Joaquim Maideu. A la segona part hi actuaran les dues formacions que hauran estat mereixedores del premi La Flama.

ORIGINAL

VS.

REMAKE

'Ikiru (Viure)'

País: Japó

Direcció: Akira Kurosawa

Intèrprets: Takashi Shimura, Nobuo Kaneko, Kioko Seki, Makoto Kobori i Kumeko Urabe.

Ikiru és una de les millors pel·lícules japoneses de la història. Una profunda reflexió sobre la vida i la mort ambientada en el Japó dels anys cinquanta. Kurosawa fa un retrat detallat de la vida de classe mitjana a través del protagonista, un vell funcionari públic amb una vida monòtona i grisa. Tot i això, no és conscient del buit de la seva existència fins que un dia li diagnostiquen un càncer incurable. En aquest moment sent la necessitat de buscar un sentit a la vida.

1952

2022

'Living'

País: Regne Unit

Direcció: Oliver Hermanus

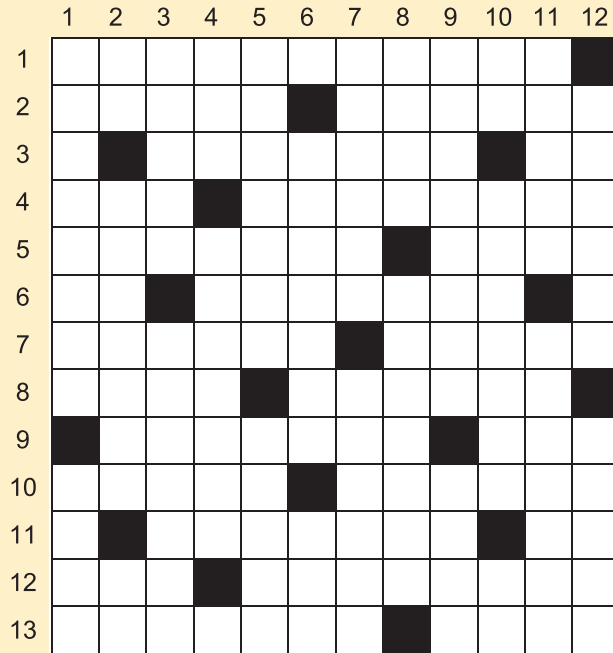
Intèrprets: Bill Nighy, Aimee Lou Wood, Tom Burke, Alex Sharp, Adrian Rawlins i Hubert Burton.

Living transcorre en la mateixa dècada dels anys cinquanta, però ambientat a Londres. Hermanus, fidel al film japonès, de fet sembla un calc mil·limètric, no deixa de ser fidel al cinema britànic traslladant la ferotge crítica a la burocràcia del film original a una a la descripció de la corrupció i la passivitat dels buròcrates amb vestit d'home, bombí i paraigua. És destacable l'actuació de Bill Nighy, que utilitza la característica inexpressivitat facial per interpretar un home que no sabia viure.

PASSATEMPS

MOTS ENCREUATS _ Pau Vidal

HORIZONTALS: 1. En relació al cotxe és el nivell més sovint sota control / 2. Xisclo de dolor de lluna. Posant pels núvols / 3. Ningú la guanya en virtut. Aquest potser sí que podria, a cop de violí. Auxiliar de tercera / 4. Al cor de totes. No són coses de dones de pel·lícula, ans d'ions / 5. Tan paorós que pot destarotar els mentors. Organs sensibles a les proeses d'en Bond / 6. Centre al Park. Com la diarrea o l'otorrea però per excés de nitrogen. Tercera de tres / 7. Un Danone importat de l'est. Deixis constància gràfica de la promoció / 8. El tars tot malmès per un principi de satrapia. Elucubro sobre la figura del Doctor Zhivago / 9. Es podia preveure força, que es faria clergue. Mal dia per escapar la vida / 10. Sempre hi corre l'aire, en aquest tros d'Àfrica. Caigudes exagerades de neu / 11. Tercera de tros. Per ell se sap on és la cabra. Extinció d'una estirp / 12. Vot a prendre per sa rima. Espellar el bestiar a la plaça / 13. Desinfecció total al quiròfan. Cost d'un sopar digne de ser explicat.

VERTICALS: 1. Al parc d'atraccions fan la seva. Territori basquetbolístic / 2. Centre històric de Caldes. Més útil que el torracollons, més quotidià que el torrapebros. En solem fer als objectes / 3. Escalfen ous prop del convent. Vesícula present a les plantes utriculàries / 4. Fa cantar els qui volen pa. Zona de Barcelona sota la protecció del bisbat. El mànec de la paella / 5. Línia de flotació entre mar i cel. Observis amb dialectal exclamació / 6. A la panxa del bou. No és que tingui forma de toro ans de tor. Com guanya el Madrid, amb

principi d'asimetria / 7. Pagès així no omple mai el graner. Esbandí els plats per la banda de sota / 8. Sant protector dels menestrals. Remullo ferro per obtenir un bolet / 9. Pit-roig amb molta facilitat per empenyar-se. Noble anglès de novel·la / 10. Acaben la paciència. Nostàlgia de quan les genives no feien mal. Xuclar en fosc / 11. Desig de poeta en zel. Impregnar de iode, aviam si fem durar l'ió / 12. Unitats de mesura del te. Com que la prosa no em surt bé, fermo tomaqueres

SUDOKUS

Ompli la quadrícula de 9x9 caselles dividides en subquadrícules de 3x3 amb les xifres de l'1 al 9. No s'ha de repetir cap xifra en una mateixa fila, columna o subquadrícula.

Dificultat: mitjana

	9		5	1	3			6
			6				4	
2				9			8	5
				1			6	
9	5							
	8	6		3		5		7
6		8	5	9				4
	2	9		7				
7				4				8

Dificultat: molt difícil

		4	8			9		
3			6					
			9		4			5
			1			5	9	
1		7				2		8
								4
7	2		5	8		4		
		8						
					1		3	

QUADRE NUMÈRIC

2	+		-	6	-1
+		+		-	
4	-	8	+		5
-		-		-	
	+		-		3
-1		10		-8	

SOPA DE LLETRES

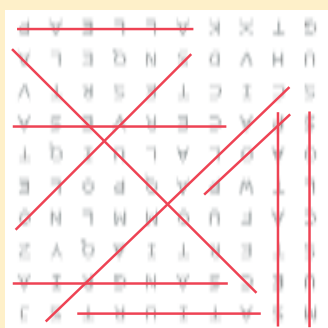
M	S	A	T	I	U	R	T	S	J
U	E	C	S	A	N	G	R	I	A
S	T	E	R	T	I	A	Q	Y	Z
C	A	F	U	O	M	M	L	N	O
L	T	W	P	A	Q	P	O	L	E
O	A	O	I	A	I	I	T	Q	T
S	P	A	C	E	R	V	E	S	A
S	C	I	C	T	E	S	R	T	V
U	H	V	D	S	N	Q	E	L	A
G	T	X	K	A	L	L	E	A	P

Trobeu aquestes paraules a la sopa de lletres. Poden anar en qualsevol direcció. Les paraules poden compartir lletres a mesura que es creuen.

- Calamars
- Cervesa
- Croqueta
- Musclos
- Olives
- Paella
- Patates
- Pop
- Sangria
- Truita

SOLUCIONS

	8	10	1		
3	5	-	1	+	7
5	6	+	8	-	4
-1		3	+		2

4	5	6	2	9	1	8	3	7
1	9	8	4	3	7	6	5	2
7	2	3	5	8	6	4	1	9
9	8	2	3	6	5	1	7	4
3	1	5	7	4	9	2	6	8
6	4	7	1	2	8	5	9	3
2	6	1	9	7	4	3	8	5
8	3	9	6	5	2	7	4	1
5	7	4	8	1	3	9	2	6

Dificultat: molt difícil

5	7	3	2	6	4	9	1	8
4	2	9	1	7	8	6	5	3
6	1	8	5	9	3	2	7	4
1	8	6	4	3	2	5	9	7
9	5	2	7	8	6	4	3	1
3	4	7	9	1	5	8	6	2
2	6	1	3	4	9	7	8	5
8	3	5	6	2	7	1	4	9
7	9	4	8	5	1	3	2	6

Dificultat: mitjana

A	L	C	O	H	O	L	E	M	I	A		
U	D	O	L	L	O	L	L	O	V	A		
O	R	D	A	V	S	I	P	S	E	P		
N	U	L	L	E	S	C	O	R	X	A		
R	A	R	X	A	R	O	C	O	R	A		
P	O	L	L	O	G	A	V	A	L	L		
S	A	I	R	E	V	E	A	L	L	A		
U	S	A	I	R	E	V	E	A	L	L		
S	A	I	R	E	V	E	A	L	L	A		
D	I	V	A	G	O	I	V	A	G	O		
T	R	U	G	O	I	O	R	L	L	I		
E	A	R	A	V	A	Z	O	R	E	A		
M	O	N	S	T	O	R	E	U	L	L		
S	O	G	O	S	I	O	N	I	O	S		
T	V	I	R	T	U	O	S	H	A			
U	D	O	L	L	O	L	L	O	V	A		
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13